

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.907/2023/7.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Metzing Márton, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Boros Tibor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2024. június 3.
Az ügy tárgya: testi sértés büntette
Terhelt: ...
Első fok: Gödöllői Járásbíróság, 6.B.66/2021/34., ítélet, tárgyalás, 2022. november 11.
Másodfok: Budapest Környéki Törvényszék, 3.Bf.48/2023/10., végzés, tanácsülés, 2023. május 24.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: a védő
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a testi sértés büntette miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Gödöllői Járásbíróság 6.B.66/2021/34. számú ítéletét, illetve a Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság 3.Bf.48/2023/10. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. 1. A Gödöllői Járásbíróság a 2022. november 11-én kihirdetett 6.B.66/2021/34. számú ítéletével a terheltet testi sértés büntette [Btk. 164. § (1) bekezdés, (6) bekezdés d) pont] miatt 240 napi tétel – napi tételenként 1.000 forint, összesen 240.000 forint – pénzbüntetésre ítélte.

[2] Az ellentétes irányú fellebbezések folytán eljáró Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2023. május 24-én meghozott 3.Bf.48/2023/10. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[3] 2. A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint a terhelt és a sértett egymással szomszédos utcában laknak település 1-ben.

[4] A terhelt 2019. július 13. napján cím 1 alatti ingatlan udvarán a nála dolgozó tanú 1-gyel együtt tűzfát vágott, fűrészelt. A munkálatok közben keletkező füst annyira zavarta a szomszédos utcában lakó és pihenni szándékozó sértettet, hogy délután 16 óra körüli időben elindult a lakásáról cím 1-re, hogy megkérje a füstöt okozó személyt, hogy hagyjon fel az őt zavaró tevékenységével. A sértett a lakásán, mielőtt elindult, alkoholt fogyasztott.

[5] Átérve a szomszédos utcába a sértett megállapította, hogy honnan jön a füst és megállva az ingatlannál kihívta a tulajdonost. A terhelt letette a kezében levő motoros fűrészt és odament a sértetthez, aki számonkérte és rövid szóváltást követően megütötte a terheltet, a sértett jobb kezével a terhelt fejét találta el a bal füle mögött és a bal oldalát is többször megütötte. Ezt követően a terhelt visszaütött, a terhelt és a sértett között kölcsönös dulakodás alakult ki, melynek során a sértett a terhelt ütésétől leesett a földre. Ezt követően a sértett felállt és ismételten támadóan, hadonászva közelített a terhelthez. A terhelt erre trágár kifejezések közepette a sértettet ököllel olyan erővel vágta orrtájékon, hogy attól a sértett ismételten a földre zuhant. A sértett ekkor már felhagyott a támadással, ennek ellenére a terhelt a földön fekvő sértettet tovább rugdosta testszerte, miközben a sértett felemelt karjával a fejét próbálta védeni. A terhelt a bántalmazó magatartását csak a sértett feleségének megjelenésekor hagyta abba.

[6] A sértett a terhelttől elszenvedett bántalmazás következtében az orrcsont darabos törését, a bal singcsont alsó harmadának hét milliméternyi elmozdulással járó darabos törését, valamint a jobb szem körüli vérömleny sérüléseket szenvedte el.

[7] A sérülések gyógytartama a törések esetében nyolc napon túl gyógyuló. A sértettnek a sérült és operált bal kezén a hosszú ujjak felgöngyölítésekor az ép oldalhoz képest a II-V. ujjak körmei nem rejthetők el, az ökölképzés nem teljes, amely maradandó fogyatékoságnak felel meg.

[8] **II. 1.** A jogerős ügydöntő határozat ellen a terhelt védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt, a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjában, illetve a 648. § d) pontjában és a 649. § (6) bekezdésében írt felülvizsgálati okra való hivatkozással.

[9] A jogerős ítéletben megállapított tényállásra is utalva kifejtette, hogy e tényállás is tartalmazza azokat a körülményeket, amelyek alapján a terhelt jogos védelem címén történő felmentésének van helye.

[10] A jogos védelem elméleti alapjainak áttekintését követően elemezte a 4/2013. Büntető jogegységi határozat elvi tételeit, kiemelve, hogy a jogos védelem túllépéséért a védekező csak akkor felel, ha a jogtalan támadás belőle ijedtséget vagy indulatot nem váltott ki, és az enyhébb – ám célravezető – elhárítási módot tudatosan tett félre, amikor a súlyosabb kimenetelűt választotta, mert ezáltal a jogos védelmet a megtorlás eszközeként alkalmazta. Túllépésről akkor van szó, ha a védekező az elhárítás szükséges mértékét meghaladja. Ha a védekező e megengedett szintet menthető felindulásból vagy ijedtségből lépi túl, akkor viszont nem büntethető.

[11] Az adott esetben pedig a védő által erősebb testfelépítésűnek tartott sértett volt a támadó fél, aki agresszív magatartást tanúsítva először megütötte a terheltet. Noha a verekedés során a sértett többször is földre került, felállt és folytatta a jogtalan támadást. A támadás ezért befejezetlen volt, a jogos védelmi helyzet folyamatosan fennállt. E körben utalt a Kúria Bfv.III.261/2016/7. számú határozatára, amelynek indokolása szerint a jogos védelmi

helyzet fennállásának vizsgálata során a történések folyamatát mindig a maga egészében, egységesen kell értékelni és a jogos védelmi helyzet mindaddig fennáll, ameddig a megtámadott reálisan tarthat a támadás folytatásától.

[12] Ekként pedig – ha időbeli túllépés is történt – az ijedtség vagy menthető felindulás fennállását ez esetben is megállapíthatónak tartotta a terhelt javára.

[13] Indítványozta ezért a támadott határozat megváltoztatását és a terhelt felmentését az ellene testi sértés büntette miatt emelt vád alól.

[14] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1135/2023/2. számú átiratában a védő indítványát alaptalannak tartotta.

[15] Utalt a jogerős ítéleti tényállásban is szerepeltetett azon ténymegállapításra, miszerint a sértett az utolsó földre zuhanását követően már felhagyott a támadással, azonban a terhelt ennek ellenére tovább rugdalta őt testszerte, miközben a sértett a felemelt kezével próbálta védeni magát. Ebből azt a következtetést vont le, hogy a sértett a singesonttörést a földön fekvé, fejét védve szenvedte el.

[16] Álláspontja szerint ezért a sértett részéről megvalósított jogtalan támadás eredetileg megalapozta a jogos védelmi helyzet megállapítását a terhelt javára, ez a jogos védelmi helyzet azonban a terhelt számára is jól érzékelhetően megszűnt a sértett ismételt földre zuhanásának pillanatától kezdődően.

[17] A védő által hivatkozott Btk. 22. § (3) bekezdésének alkalmazása pedig azt feltételezi, hogy létezik, fennáll ez a jogtalan támadás vagy azzal közvetlenül fenyegető helyzet, amely jogszerűvé teszi az ilyen cselekménnyel szembeni önhatalom gyakorlását. Jogtalan támadás vagy azzal közvetlenül fenyegető helyzet hiányában az elhárító cselekmény vizsgálatára sem kerülhet sor, azaz, az elhárítás szükséges mértékének a törvényben szabályozott, ijedtség vagy menthető felindulás okán történő túllépése is csak abban az esetben tekinthető büntethetőséget kizáró oknak, ha az a jogtalan támadás elhárítását szolgálja. Jogtalan támadás hiányában viszont sem jogszerű elhárítás, sem az elhárító cselekmény szükséges mértékének túllépése nem merülhet fel.

[18] Az elhárítás szükséges mértékének túllépésétől megkülönböztetendőnek látta a jogos védelem időbeli túllépését, amikor a megtámadott a támadás befejezése után követ el az elhárításhoz már ez okból nem szükséges cselekményt.

[19] Egyebekben pedig úgy vélekedett, hogy az irányadó tényállás kizárja a terhelt azzal összefüggő, téves tudattartalmát, hogy a sértett vele szemben továbbra is támadó magatartást kívánt tanúsítani. A BH 1998.1., BH 2001.310., BH 2006.239. számon közzétett eseti döntések, valamint a Kúria Bfv.III.935/2017/7. számú határozatának elvi tartalmára utalva leszögezte, hogy az időbeli túllépés esetén nem kerülhet sor annak vizsgálatára, hogy az elkövető az elhárítás szükséges mértékét ijedtségből vagy menthető felindulásból túllépte-e.

[20] Erre tekintettel a jogerős ítélet hatályában fenntartására tett indítványt.

[21] 3. A védő a Legfőbb Ügyészség átiratára tett észrevételében fenntartotta a felülvizsgálati indítványban írtakat.

[22] Álláspontja szerint ugyanis a támadás mindaddig befejezetlen, amíg tart, vagy a felújításának a reális lehetősége fennáll. Mivel pedig a sértett többszöri földre kerülése után is felállt, a védekezés egyedüli lehetőségeként őt harcképtelenné kellett tenni; azaz, biztosítani kellett, hogy harmadszor már ne legyen képes felállni. Ha ez indokolt volt, az nem túllépés, ha pedig nem, az időbeli túllépés, amiért az ijedtség vagy menthető felindulás miatt a terhelt szintén nem büntethető. Álláspontja szerint nem volt elvárható a testileg gyengébb terhelttől, hogy aktuális állapotában felismerje, a védekezés mely ponton hagyható abba a támadás felújításának kockázata nélkül.

[23] A Legfőbb Ügyészséggel ellentétesen úgy tartotta, hogy éppen akkor van helye az elhárítás ijedtség vagy menthető felindulás okán történő túllépésének kérdését vizsgálni, ha a jogtalan támadás már befejeződött.

[24] **III.** A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[25] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős ügyszövegező határozata ellen, és kizárólag a Be. 649. §-ában tételesen felsorolt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[26] 2. A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjának első fordulata szerint felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[27] A felülvizsgálati eljárás megkerülhetetlen szabálya, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügyszövegező határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Ezzel összhangban a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügyszövegező határozatban megállapított tényállás az irányadó [Be. 659. § (1) bekezdés]. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével ítélt meg (BH 2004.102.).

[28] A védő álláspontja szerint az irányadó tényállás alapulvételével a terhelt büntetőjogi felelősségének megállapítására a jogerős ítéletben büntethetőséget kizáró ok – jogos védelem – ellenében került sor. Ez megfelel a hivatkozott felülvizsgálati ok törvényi feltételeinek, ezért az indítvány alapján, az említett okból, a felülvizsgálatnak helye van.

[29] A felülvizsgálati indítványa alapján a Be. 659. § (5) bekezdésében írt felülbírálatot az irányadó tényállásban rögzített életbeli tények szem előtt tartásával kell elvégezni. E körben utal a Kúria arra, hogy az irányadó tényállás a terhelt és a sértett közötti erőviszonyokra vonatkozó ténymegállapítást nem rögzít, így a sértett javára fennálló erőfölényre való védői hivatkozás sem vehető figyelembe a Be. 659. § (5) bekezdése szerinti felülbírálat során. Megjegyzendő ugyanakkor, a való élet tényei – a konfliktus egyértelmű végkimenetele – legalábbis nehezen hozhatók összhangba a sértett elsőprő erőfölényét állító védői okfejtéssel; mindazonáltal a jogkérdés megítélése során nem ez a döntő.

[30] 3. Az irányadó tényállás alapján nem kétséges, hogy a terhelt kimerítette a testi sértés büntettségének [Btk. 164. § (1) bekezdés, (6) bekezdés d) pont] törvényi tényállási elemeit, hiszen szándékos magatartásával nyolc napon túl gyógyuló sérüléseket okozott, egyúttal maradandó fogyatékoságot idézett elő a sértettnél, amely súlyosabb eredmény miatt legalább gondatlanság terhelte.

[31] Ehhez képest a büntetendő cselekmény elkövetése miatt büntetőjogi felelősségének megítélése azon áll, hogy megállapítható-e javára a Btk. 22. § (1) bekezdésében írt jogos védelmi helyzet, illetve az elhárítás szükséges mértékének ijedtségből vagy menthető felindulásból történt túllépése [Btk. 22. § (3) bekezdés], és ezért büntethetőséget kizáró ok folytán nem büntethető, avagy magatartása túlmutat a személye ellen intézett, avagy közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításán.

[32] A Btk. 22. § (1) bekezdése alapján nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges. Nem büntethető továbbá, aki az elhárítás szükséges mértékét ijedtségből vagy menthető felindulásból lépi túl [Btk. 22. § (3) bekezdés].

[33] Az elhárítást megalapozó támadásnak tehát „intézettnak”, vagy „közvetlenül fenyegetőnek” kell lennie. Intézett a támadás akkor, ha az elkövető valamely, a Különös Részben büntetni rendelt bűncselekmény (szabálysértés) törvényi tényállásának megvalósítását megkezdte. Közvetlenül fenyegető a támadás akkor, ha a támadás megkezdésétől azonnal vagy igen rövid időn belül reálisan tartani lehet. A jogos védelmi helyzet mindaddig fennáll, ameddig a megtámadott okkal tarthat a támadás megkezdésétől vagy annak folytatásától.

[34] Amennyiben a jogtalan támadás ténye megállapítható, úgy az elhárítás szükségessége nem vitatható. Az elhárítás szükségességének a mértéke azonban – a 22. § (3) bekezdése szerint – túlléphető. A jogos védelem túllépéséért [Btk. 22. § (3) bekezdés] a védekező csak akkor felel, ha a jogtalan támadás belőle ijedséget vagy indulatot nem váltott ki, s az enyhébb – ám célravezető – elhárítási módot tudatosan tette félre, amikor a súlyosabb kimenetelűt választotta, mert ezáltal a jogos védelmet a megtorlás eszközeként alkalmazta, amelyre ez a jogintézmény nem ad felhatalmazást. Mindazonáltal a támadó és védekező cselekményének lehetséges eredményét egymáshoz viszonyítottan továbbra is vizsgálni kell, mert csak ezáltal érvényesülhet a 22. § (3) bekezdés tartalma, amely az elhárítás szükséges mértékének túllépésével továbbra is számol, s ha az ijedségből vagy menthető felindulásból történik, úgy a büntethetőséget kizárja (4/2013. Büntető jogegységi határozat 1. pont).

[35] Amikor pedig a jogegységi határozat a támadó és az elhárító magatartás lehetséges eredményének egymással való összevetését írja elő a Btk. 22. § (3) bekezdésében írt rendelkezés alkalmazása körében, azzal – a védői érveléssel szemben, egyben a Legfőbb Ügyészség álláspontjával összhangban – pontosan azt teszi félreérthetetlenné, hogy a Btk. 22. § (3) bekezdés alkalmazására fogalmilag csak a jogtalan támadás, illetve az azzal közvetlenül fenyegető helyzet fennállása alatt nyílik mód. Ennek hiányában ugyanis nincs olyan támadó magatartás, amely ellen az elhárítás szükséges lenne. Ha a hárítás szükségtelen, értelemszerűen a szükségességnek sincs olyan mértéke, amelynek túllépése vizsgálható lenne.

[36] Ez vonatkozik arra az esetre is, ha a hárítás szükséges volt, de a sérülés okozásakor már szükségtelen. Másképp fogalmazva: a jogos védelem időbeli túllépésére az ijedség vagy menthető felindulás sem nyújt büntetlenséget.

[37] A jogos védelem időbeli túllépésével megvalósított tényállásszerű cselekmény esetén ezért a Btk. 22. § (3) bekezdése sem alkalmazható. Jogtalan támadás hiányában az elhárítás szükséges mértékének túllépése fel sem merülhet. A korábbi – de már véget ért – támadásra tekintettel pedig azért nem, mert a törvény a jogos védelem időbeli túllépését továbbra sem teszi lehetővé, az megtorlásként nem vehető igénybe {Bfv.III.935/2017/7. [56]}.

[38] Következésképpen, az elkövető ijedsége vagy menthető felindulása kizárólag a fennálló, avagy közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges mérték (erő) túllépése esetén eredményezi a büntethetőséget kizáró ok megállapítását. Nem jár ilyen eredménnyel azonban, ha az elkövető – akár ijedségére vagy menthető felindulására visszavezethetően – a jogtalan támadás, illetve a jogtalan támadás közvetlen veszélyének megszűnését követően valósítja meg tényállásszerű cselekményét.

[39] 4. Mindezen elvi tételeket a felülbírálat tárgyát képező ügyben megállapított tényállásra vetítve az indítvány érvei az alábbiak szerint ítéltetők meg.

[40] Az irányadó tényállásból kitűnően a terhelt munkavégzésének helyén megjelenő sértett tanúsított jogtalan támadó magatartást a terhelttel szemben. A sértett ütésére reagáló, azt viszonzó terhelt a Btk. 22. § (1) bekezdése szerint jogos védelmi helyzetben cselekedett, egészen addig, amíg a jogtalan támadás, illetve ennek közvetlen veszélye fennállt. A jogtalan támadással azonos erő kifejtés (ütés ellen ütés) mellett az elhárítás szükséges mértékének túllépése fel sem merülhet a terhelt magatartásának vizsgálata során.

[41] Ehhez képest az eldöntendő kérdés valójában az, hogy a jogos védelmi helyzet – azaz a sértett által a terhelt felé intézett támadás vagy annak közvetlen veszélye – meddig állt fenn a terhelt javára. Ennek megválaszolása során is szem előtt tartandó azonban a Be. 659. § (1) bekezdése, azaz kizárólag az irányadó tényállás alapján lehetséges állást foglalni a sértett által a terhelt irányába tanúsított támadó fellépés megszűnésének időpontját illetően.

[42] E tekintetben pedig a tényállás egyértelmű: a sértett a második – az orrtájékára mért nagy erejű ütet követő – földre esését követően felhagyott a támadással. Nem kétséges, hogy a sértett ezután már nem intézett támadást a terhelt felé, így egyedül az igényelhet további vizsgálatot, hogy a sértett részéről a jogtalan támadás közvetlen veszélye a továbbiakban is fennállt-e.

[43] E körben azonban a Kúria nemlegesen foglalt állást. Nem csupán az „intézett” támadás, de a jogtalan támadás közvetlen veszélyének fennállása is a kívülvilágban megmutatkozó, felismerhető életbeli történésekből levont következtetések révén ítélt meg. Ilyen, a támadás további felújításának lehetőségére utaló tényeket azonban az irányadó tényállás nem rögzít, ellenkezőleg, kizárólag azt tartalmazza, hogy a sértett felhagyott a támadással. Ezen időpontot követően a sértett már nem kísérelt meg újra támadni, sőt még csak újra felállni sem, hanem a tényállás egyetlen magatartást társít hozzá csupán, mégpedig azt, hogy a földön fekve a felemelt karjával a fejét védte a terhelt rúgásai ellen. E tényből nem a további jogtalan támadó magatartásának közvetlen veszélyére vonható következtetés, hanem éppenséggel annak az ellenkezőjére.

[44] A védői érveléssel szemben nem jelenti a jogos védelmi helyzet terhelt javára való fennállását az a körülmény, hogy a sértett a korábbi földre kerülését követően felkelve egy alkalommal folytatta a támadó fellépést. A jogtalan támadás egyszeri felújítása nem eredményezi a büntetőjog által megengedett elhárító magatartás időbeli korlátainak megszűnését, azaz a jogtalan támadás közvetlen veszélye nem válik időben végtelenné az okból, hogy a sértett egy alkalommal felújította a támadást. Ehhez képest a jogtalan támadás közvetlen veszélyének megszűnése mindenkor az eset egyedi körülményeinek tükrében, az irányadó tényállás elemzésével ítélt meg. A jelen ügyben pedig az irányadó tényállás az íméntiekben kifejtettek szerint egyedül azt tartalmazza, hogy a sértett a második földre zuhanását követően felhagyott a támadással, amelyből egyedül a terhelt javára megállapítható jogos védelmi helyzet ez időponttól számított megszűnésére lehet következtetést vonni.

[45] Ez – az alapügyben első- és másodfokon eljáró bíróság álláspontjával összhangban – azt jelenti, hogy a sértett második földre esését követően a terhelt már nem jogos védelmi helyzetben cselekedett, ezért az ezután kifejtett tényállásszerű cselekményei miatt büntethetősége nem kizárt.

[46] A másik oldalról, a terhelt kizárólag azon büntetendő cselekménye valósít meg bűncselekményt, amelyet a jogos védelmi helyzet megszűnése után fejtett ki. Másként szólva, az általa a jogos védelmi helyzetben a sértettnek okozott sérülések miatt nem büntethető, míg a jogos védelmi helyzetben okozott sérülések miatt büntetőjogi felelősséggel tartozik. Nem mellőzhető tehát annak rögzítése, hogy a terhelt a sértett mely sérüléseit idézte elő a jogos védelmi helyzet fennállása alatt, a sértett jogtalan támadásának elhárítása során, és melyeket a jogos védelem időbeli túllépésével.

[47] A fentiek szabatos leírását az eljáró bíróságok mellőzték ugyan, ettől függetlenül az irányadó tényállásból a kérdéses tények egyértelműen kiolvashatók. Az rögzíti ugyanis mind a terhelt magatartását, mind a sértett sérüléseit, amelyek – a helyes büntető anyagi jogi következtetés levonásához elégségesen – összepárosíthatók. Ennek megfelelően a sértett orrcsonttörését egyedül a terhelt által az orrtájékára mért, a második összeesését kiváltó ökölütése okozhatta. Mivel ekkor a sértett még nem hagyott fel a jogtalan támadó

magatartásával, e sérülés okozása miatt a terhelt büntethetősége – jogos védelem címén – kizárt.

[48] Ezzel szemben a sértett a maradandó fogyatékossgal gyógyuló sérülése, a bal singesont – nyolc napon túl gyógyuló – darabos törése az irányadó tényállás alapján csak a második földre kerülése után keletkezhetett, amikor a terhelt fejére irányuló rúgásait a felemelt karjával próbálta védeni. Ez pedig már azután történt, hogy a sértett jogtalan támadása véget ért, azaz, amikor a terhelt javára már nem állt fenn jogos védelmi helyzet. Következésképpen, a terhelt büntetőjogi felelőssége a jogos védelmi helyzet túllépésével okozott, maradandó fogyatékossgot eredményező testi sértés büntette [Btk. 164. § (1) bekezdés, (6) bekezdés d) pont] miatt fennáll. E körben a jogerős ítélet indokolása a Btk. 9. §-ának felhívásával érdemel kiegészítést, rögzítve, hogy a súlyosabb minősülésre vezető eredmény, a maradandó fogyatékossg okozása tekintetében a terhelt hanyag gondatlansága állapítható meg.

[49] Az irányadó tényállás alapján nem azonosítható, hogy a terhelt mely magatartásával okozta a sértett jobb szeme körüli vérömlenyét, így az sem dönthető el, hogy e sérülés okozása miatt a büntethetőséget kizáró ok megállapítható-e. Ennek ugyanakkor az előbbiek szerint nincs is jelentősége, mert a Btk. 164. § (6) bekezdés d) pontja szerint minősülő testi sértés büntette miatt a terhelt büntetőjogi felelőssége fennáll.

[50] A terhelt bűnösségének megállapítása így törvényes.

[51] 5. A védő mindemellett a Be. 648. § d) pontjára, illetve a 649. § (6) bekezdésére való hivatkozással is indítványozta a felülvizsgálati eljárás lefolytatását.

[52] A Be. 648. § d) pontja alapján felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérés esetén is helye van. A Be. 649. § (6) bekezdése pedig a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatától való eltérésre történő hivatkozás mellett a felülvizsgálati indítvány előterjesztésének további feltételeként szabja, hogy az eltérés a büntető anyagi jog szabályainak Be. 649. § (1) bekezdésében meghatározott megsértését eredményezze, vagy a (2) bekezdésben meghatározott eljárási szabálysértést eredményezzen.

[53] A Be. 652. § (1) bekezdése szerint azonban a felülvizsgálati indítványban meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati indítvány irányul, valamint az indítvány előterjesztésének okát és célját. A 649. § (6) bekezdése esetén meg kell továbbá jelölni a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatát és annak azt a részét, amelytől a felülvizsgálattal támadott ügydöntő határozat eltér.

[54] A felülvizsgálati indítványban meg kell tehát jeleníteni a támadott határozat és a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozat közös ténybeli alapját, amelyre tekintettel a két határozat egymással rokonítható elbírálást kíván, azaz, amelyre tekintettel a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozatának elvi tételei a támadott határozatra is alkalmazandók.

[55] E törvényi követelményeket azonban az indítvány nem elégíti ki. Az indítványozó az alapügyben a Kúria Bfv.I.884/2017., valamint a Bfv.III.261/2016. számú ügyében meghozott határozatától észlelt eltérést.

[56] Ezek közül a Bfv.I.884/2017/2. számú, törvényben kizárt felülvizsgálati indítvány elutasításáról rendelkező határozat nem szerepel a Bírósági Határozatok Gyűjteményében [a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 163. § (1) bekezdés, (1a) bekezdés], függetlenül attól, hogy a Bírósági Határozatok című jogirodalmi gyűjteményben valóban közzétették BH 2017.323. szám alatt. A törvény azonban a korlátozott precedenshatást a Bírósági Határozatok Gyűjteményében való közzétételhez fűzi,

és a Be. 648. § d) pontja is az e módon közzétett határozattól való eltérést határozza meg felülvizsgálati okként {BH 2022.320. indokolás [14]-[17] bekezdés}.

[57] A Bfv.III.261/2016/7. számú határozat Bíróági Határozatok Gyűjteményében való közzététele pedig kétségtől megdöntött, ugyanakkor az már nem derül ki az indítványból, hogy mely – azonos elbírálást igénylő – közös ténybeli alapok kötik össze a támadott határozattal. A védő által felhívott, a Kúria határozatában foglalt elvi tétellel („a jogos védelmi helyzet mindaddig fennáll, ameddig a megtámadott reálisan tarthat a támadás folytatásától”) a jelen ügyben eljáró bíróságok sem helyezkedtek szembe, ehelyett az általuk megállapított tényállás alapján a védőtől eltérően foglaltak állást attól, hogy a terheltnek meddig kellett tartania a támadás folytatásától. Ez fogalmilag nem jelenti a felülvizsgálat Be. 648. § d) pontján alapuló okának megvalósulását.

[58] Ekként a felülvizsgálati indítvány a Be. 648. § d) pontjára alapított részében törvényben kizárt.

[59] Kizárólag a teljesség érdekében utal a Kúria arra, miszerint a Bfv.III.261/2016/7. számú határozatában – az ügy I. rendű terheltjének felmentéséhez vezető okfejtésében – kifejezetten rögzítette, hogy az abban az ügyben irányadó tényállás szerint „az I. rendű terhelt is csak addig ütött vissza, amíg őt a II. rendű terhelt támadta” {indokolás [27] bekezdés}. Jelen ügyben éppen ennek ellenkezője valósult meg, ami olyan alapvető ténybeli különbség, ami a jogkérdésben való eltérés összevethetőségét önmagában kizárja.

[60] 6. A kifejtett érvek mentén a Kúria – mivel nem észlelt olyan eljárási szabálysértést, amelynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, és a megtámadott határozatot – a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen – a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[61] A Kúria – a Kúria elnöke számára a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében biztosított felhatalmazás alapján, a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában írt rendelkezése nyomán – öttagú tanácsban járt el.

[62] IV. A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[63] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2024. június 3.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Metzing Márton s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Boros Tibor s.k. bíró